

VII. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Torsdagen d. 30 Nov. 1882. Talen holdtes af Prof., Dr. J. L. Ussing. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Prof. J. F. Johnstrup: »Om de geologiske Forhold i den nordlige Del af Vendsyssel«. 43 S., 4to, med 2 Tabeller og 4 Profilfigurer i Texten samt 1 Kort. Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Onsdag d. 11. April 1883. Universitetets Rektor, Prof., Dr. phil. E. Holm holdt Talen. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af samme: »Om det Syn paa Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed, der udviklede sig i den dansk-norske Stat i Midten af det 18de Aarhundrede (1746—1770). Med Indholdsfortegnelse 134 S., 4to.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket 1882—83.

(Universitetsbibliothekar S. Birket Smith).

Bibliotheket har i det forløbne Aar været aabent for Publikum i 268 Dage; dog fandt Udlaan kun Sted i 264 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der har været udlaant 18,339 Bind (mod 14,666 Laanebeviser), medens der i Læseværelserne har været fremtaget 15,425 Bind til Brug for 8,109 Besøgende. Ved denne som ved tidligere Opgjørelser er der intet Hensyn taget til Benyttelsen af det i Læseværelserne opstillede Haandbibliothek.

Bogsamlingen er som sædvanlig blevet forøget dels gennem den befalede Aflevering af dansk Literatur, dels gennem Indkjøb, Udveksling med fremmede Universiteter og Gaver. Blandt de sidste skal jeg særlig fremhæve: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab i Aarets Løb har modtaget, og som Selskabet — i Lighed med, hvad der alt i en Aarrække har fundet Sted — har afgivet til Bibliotheket. 2) 825 Bind, mest af juridisk, historisk og politisk Indhold, men hvoriblandt dog mange Smaaskrifter, skjænkede af Højesteretsassessor, Dr. jur. A. F. Krieger i Fortsættelse af mange tidligere Gaver af lignende Art. 3) En større Samling Skrifter, for en væsentlig Del af statsretsligt Indhold, skjænket af Prof., Dr. jur. H. Matzen. 4) En større Samling norske Skrifter, skjænket af P. T. Mallings Boghandel i Christiania og hørende til dens Forlag. 5) En Samling Breve, nærmest til Rektor i Odense Ludvig Heiberg, og hvoriblandt en Del fra Broderen P. A. Heiberg, skjænket af Frøken Dorette Mülertz. 6) En Samling Breve fra og til Billedhugger H. E. Freund, skjænket til Bibliotheket efter testamentarisk Bestemmelse af afdøde Kand. V. Freund.

Desuden har Bibliotheket modtaget Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Den kongelige Civilliste, Indenrigsministeriet, Udenrigsministeriet, det danske Gesandtskab i Stockholm, det store kgl. Bibliothek, Rigsdagens Bogsamling, Søkortarkivet, Generalstaben, Ingeniørkorpset, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kjøbenhavns Politi, Nationalbanken, de sjællandske Statsbaners Bestyrelse, Repræsentantskabet for den alm. Brandforsikring for Landbygninger, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Historisk Forening, det danske Missionselskab, det krigsvidenskabelige Selskab, Sølieutenantselskabet, det filologisk-historiske Selskab,

Herlovianersamfundet, det islandske Bókmentafélag, det statistiske Centralbureau i Christiania, den norske Gradmaalingskommission, den norske Nordhavs-Expeditions Udgifter-Komite, den kgl. svenske Medicinal-Styrelse, Videnskabernes Selskab i Upsala, det meteorologiske Observatorium i Upsala, den juridiske Forening i Upsala, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, Redaktionen af »Skandinavisk Nykyrk-Tidning«, Finska Vetenskaps-Societeten, Videnskabernes Akademi i St. Petersburg, Observatoriet i Moskou, det kgl. preussiske statistiske Bureau, det kgl. sachsiske statistiske Bureau, der Verein für Meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, den kgl. nederlandske Regering, det belgiske Indenrigsministerium, det franske Ministère de l'instruction publique, Redaktionen af *Revista scientifica Svizzera*, the Zoological Society of London, the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, the Pathological Society of London, the Howard Association, the Curators of the Signet Library (Edinburgh), the Glasgow Archæological Society, the Secretary of State for India in Council, the Secretary to Government, Punjab, the Trustees of the Public Libraries, Museums and National Gallery of Victoria, the Bureau of Education, Washington, the Surgeon General, U. S. Army, the Ohio Mechanic's Institute, the Kansas State Board of Agriculture, Universitetet i Quito.

Baron C. Adler, Pastor R. Andersen (New York), Kaptejn Andreæ, Professor C. Th. Barfoed, Hr. H. H. Bigg (London), Bibliothekar V. Boye, Dastur Minocheherji Jamasp Asana Jamaspji (Bombay?), Dr. P. Despine (Marseille), Hr. J. Dupuis, Hr. Frantz Dvorský (Prag), Assistent S. Elvius, Gehejmeetsraad E. Fenger, Skolebestyrer P. B. Fenger, Billedhugger G. C. Freund, Ingeniør W. Fridericia, Universitetsboghandler Gad, Boghandler Gauthier-Villars (Paris), Kand. H. H. Gjørdvad, Adjunkt Chr. Grønlund, Bibliothekar F. Vander Haeghen (Gent), Boghandler H. Hagerup, Bogtrykker Hansen (Haderslev), Cand. philol. H. Hansen, Student A. Heide, Justitsraad C. F. Herbst, Statsrevisor S. Høgsbro, Cand. theol. V. C. Jacobsen, Gjæstgiver P. Jacobsen (Sorø), Bibliotheksassistent J. Th. Jensen, Forgylder V. A. Klein, Overbibliothekar G. E. Klemming (Stockholm), Pastor I. C. Koch (Ballerup), Stud. mag. H. O. Lange, Bibliotheksassistent S. Larsen, Skolebestyrer J. U. Laursen, Handelsbankdirektør M. Levy, Hr. A. V. Ljungman (Sverig), Boghandler Jacob Lund, Boghandler H. H. Lyngø, Dr. phil. C. F. Lütken, Overhofmarskal, Gehejmekonferensraad C. L. Løvenskiold, Bibliothekar E. Magnussen (Cambridge), Professor A. F. v. Mehren, Dr. phil. F. J. Meier, Hr. Aage Meisling, Stud. jur. C. C. Melbye, Overauditor F. Moltke (Fredensborg), Arkivar, Dr. phil. O. Nielsen, Boghandler P. G. Philipsen, Læge A. Proschowsky, Boghandler C. Rasmussen (Chicago), Dr. phil. E. v. d. Recke, Boghandlerne Th. & C. Reitzel, Hr. R. A. Renvall (Finland), Cand. theol., Lieutenant F. C. A. Rung, Pastor F. Schiødte, Arkivassistent C. E. Secher, Dr. phil. O. Siesbye, Kammerherre V. S. Skeel, Dr. phil. S. Sørensen, Boghandlerne Thaning & Appel, Professor Julius Thomsen, Fru Augusta Topsøe, Hr. M. Truelsen, Direktør G. T. Tvermoes, Musikhandler C. Warmuth (Christiania), Oberst O. Vaupell, Hr. E. W. West (München), Professor Dr. A. A. Wolff, Hr. E. Worton (London).

Allerede i det forrige Universitetsaar havde jeg, under Henviisning til det stadig forøgede Arbejde ved Bibliotheket og den mere og mere utilstrækkelige Arbejdskraft indgivet et Forslag om Oprettelsen af en 4de Assistentplads samt en Udvidelse af Arbejdstiden med en Time daglig, det sidste dog kun under For-

udsætning af en tilsvarende Forhøjelse af Assistenternes Lønning. Forslaget optoges paa Finanslovforslaget for 1883—84, men gik ikke igjennem, hvorimod der paa Finansloven extraordinært stillede et Beløb af 1600 Kroner til min Raadighed, for at jeg deraf kunde afholde Udgifterne til den fornødne Medhjælp, jfr. foran S. 79—82. Denne Bevilling var af meget stor Betydning for Bibliotheket, idet det ved den og en i Forvejen til min Raadighed staaende Sum paa 400 Kr. blev mig muligt at honorere to yngre Mænd paa en saadan Maade, at de kunde deltage i Bibliothekets Arbejde i hele den daglige Arbejdstid, og endda fik jeg en lille Sum tilovers, som jeg kunde bruge til mere extraordinært Arbejde. Til paa denne Maade at deltage i det ordinære Arbejde antoges først Cand. philol. S. Larsen og Stud. mag. H. O. Lange; men efter at Kand. Larsen i Aarets Løb var blevet ansat som fast Assistent, antoges i hans Sted Stud. mag. D. Andersen. Til det mere extraordinære Arbejde anvendtes successive Cand. philol. S. Larsen, Stud. mag. H. O. Lange og Cand. phil. S. Leunbach.

Hvad angaar Udarbejdelsen af Bibliothekets nye Kataloger, har Cand. mag. C. T. Bartholin i hele den daglige Arbejdstid været sysselsat med Seddelskrivningen til den alfabetiske Katalog, medens jeg selv for en større Del har udført Ordningen af den systematiske. Den oven for omtalte Bevilling har dog gjort mig det muligt ved det sidst nævnte Arbejde ogsaa at benytte Bibliotheksassistent Fridericias Hjælp, ligesom den har sat mig i Stand til at lade forskjelligt andet Katalogarbejde udføre ved de extraordinære Medhjælpere. Saaledes er bl. a. paa-begyndt Udarbejdelsen af en alfabetisk Seddelkatalog over de udenlandske Universitetsprogrammer, der hidtil ikke havde været katalogiserede. Da den Bevilling paa 1700 Kr. om Aaret til Katalogarbejde, som blev givet paa Finansloven for 1881—82, udløb med Finansaaret for 1883—84, indgav jeg under 7. Maj 1883 et Forslag om en Gjentagelse af Bevillingen, ligesom tidligere foreløbig paa 3 Aar, jfr. foran S. 82.

Ved kgl. Resol. af 8. Maj 1883 bestemtes, at Universitetsbibliothekaren for Fremtiden i Medfør af sin Embedsvirksomhed skulde være Medlem af den Arna-Magnæanske Kommission. Se nærmere herom samt om det Forhold, hvori en særlig ved den Arna-Magnæanske Haandskriftsamling ansat Bibliothekar vil have at staa til Universitetsbibliothekaren, foran S. 83—90. Med Hensyn til et Personskifte, der fandt Sted ved Bibliotheket, da Bibliotheksassistent J. Th. Jensen efter længere Tids tiltagende Sygelighed maatte søge sin Afsked og blev efterfulgt som Assistent af Cand. philol. S. Larsen, se foran S. 82.

Efter Forslag fra mig vedtog Konsistorium under 4. April 1883, at de Fortegnelser over akademiske Skrifter og Disputatser, som aarlig afsendes til fremmede Universiteter og andre videnskabelige Institutioner sammen med Skrifterne selv, for Fremtiden ikke skulle trykkes paa Latin, men paa Fransk, ligesom ogsaa, at de enkelte Skrifters Titler ikke længere skulle specificeres, men kun Tallet summarisk angives. Fortegnelserne skulle derhos underskrives af Bibliothekaren, ikke, som tidligere, af Rektor og Referendarius. I Forbindelse hermed kan det nævnes, at Universitetsbibliotheket i Aarets Løb er traadt i Udvekslingsforbindelse med Universitetsbibliotheket i Oxford paa det Vilkaar, at dette i Stedet for at sende Dissertationer, som ikke i Oxford ere nødvendige for Erhvervelsen af akademiske Grader, sender os den værdifulde Række af Skrifter, som udgives fra Oxford under Titelen: *Anecdota Oxoniensia*.

Til Slutning skal endnu omtales, at den Belægning af Reolerne med Papir, som allerede tidligere var paabegyndt og vil findes nævnt i Aarbogen for 1881—82, S. 260—61, i indeværende Aar blev bragt til Ende.

2. Den botaniske Have 1883.

(Professor F. Didrichsen).

A. Haven.

De stadig tilbagevendende Arbejder: Renholdelse, Udyndning, Efterplantning, Opbinding, Eftersyn og Fornyelse af Navnepinde ere afholdte som sædvanlig. Paa Grund af den meget tørre Forsommer, hvor Ukrudtet ikke kunde voxe stærkt, og da der i den senere regnfulde Periode jævnlig indtraf flere Tøvejrdsdage, har Renholdelsen ikke været vanskelig; derimod har Søen ligesom i Fjor været meget besværlig at holde ren.

Følgende Busketter med de dem omgivende Græskanter eller Plæner ere planerede og gravede og derefter tilsaaede med Græs: Platan- og Ulmusplænerne, ligeledes den anden Halvdel af Salixgruppen ved Søen og Betula- og Sambucus-grupperne ved Gaden, samt nogle Græskanter, der vare forvoxede med Ukrudt, gravede, rensede og atter tilsaaede. Halvdelen af Kvarteret til de etaarige Planter er reolet, og da Jorden der er meget gruset og daarlig, paafortes et Lag Gødning i Bunden. Den ene Del af Kvarteret til de toaarige Planter er ligeledes reolet, de øvrige Kanter ere grævede. Alle Gange ere jævnedes og eftergrusede, og Gangen tillige med Rendestenen mellem begge Piceagrupperne, der fører nedad Observatoriehøjen ere omlagte. Ved Opgangen til Observatoriets Have er, i Stedet for den tidligere Pindetrappe, lagt en muret Stentrappe, hvortil en Del af de Fliser, der ere medbragte fra den gamle Have, ere benyttede. Da Sommeren truede med at blive varm og tør, blev der fra en af Opstanderne paa Varmebænkpladsen lagt en Vandledning med 3 Opstandere ud i Forsøgshaven, saa at denne nu kan oversprøjtes. Ligeledes blev der til Opstanderen i det medicinske Kvarter anskaffet en Hampeslange af 100 Fods Længde, saa at nu næsten hele det medicinske, og de et- og toaarige Kvarterer kunne oversprøjtes.

Næsten hele den Del af Planteskolen, der var udlaant til Forsøgshaven, er tilbageleveret og tilplantet med yngre Planter. Der er til Arbejde i Forsøgshaven anvendt ca. 322½ Arbejdsdage, deraf de 97 Dage fra Decbr. til Marts.

I Væxthusene ere de sædvanlige Arbejder udførte; i G 1 er Stenhøjen med Cacteer omplantet. Af de større Planter i Væxthusene ere 18 omplantede i Ballier. Efter at de capske Planter i Foraaret vare flyttede ud i Haven, flyttedes en Del af de mindre Planter i Palmehuset ind i Væxthuset E og en Del af Planterne flyttedes fra B ind i C for at faa mere Lys og Plads i Væxtperioden.

Caryota urens vedbliver at frembringe Blomsterklaser, der nu ere store og fremme; men endnu have ingen af Blomsterne udfoldet sig. En anden sjælden Plante, der ikke tidligere har blomstret her, er Theobroma Cacao; den har i dette Efteraar givet nogle Blomster, men uden at have sat Frugt. Den er saaet 1879 af Frø fra Vestindien, foræret af afdøde Etatsraad Riise, hvem Haven skylder Tak for mange sjældne og interessante Frø og Planter. Carica Papaya, Cocoloba

uvifera og *Nepenthes* sp. have blomstret rigelig; af først nævnte have 3 Exemplarer i Frugt. I Akvariet har *Nelvunbium speciosum* og de forskellige *Nymphæer* været særdeles smukke og blomsterrige.

Ved Varmeapparatet ere alle Haner slebne og ompakkede, de ubrugelige ere fornyede, ligeledes ere alle Pakninger og Rør eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. Hoveddamprøret samt Vandrøret fra B til Akvariet ere til Dels fornyede, og begge Rørene fra Akvariet til Forsøgshuset ere helt fornyede; omkring Samlingerne af disse Rør, der ligge i Forstuen i Akvariet, er muret en Brønd, saa at de senere Reparationer lettere kunne udføres. Hele denne Ledning ligger i en Kanal under Jorden i Haven. Udblæsningsrøret fra Kjedlerne, der laa under Jorden gennem Kulkjælderens, var helt fortæret; det blev nu lagt i en Kanal i Fyrkjælderens, saa at det ikke kommer ind under Kullene. Gulvet i Fyrkjælderens maatte til Dels optages, da Murstenene vare opslidte; i Stedet for blev en Del af Gulvet belagt med Fliser, der vare medtagne fra den gamle Have. I F 2 og G 3 er en Del af Hoveddamprøret fornyet. I Væxthuset H er opsat 2 nye Forhyller af Jærn til Midthyllen og 1 Endehulle af Træ, ligesom Dækket paa Midthyllen er af Træ. I Væxthuset C er opsat 1 ny For- og 1 ny Endehulle, begge af Træ. Alle Vinduer paa Væxthusene ere eftersete, Ruderne indsatte, Kit og Bly fornyede, hvor det trængte dertil. Luftgivningsapparatet i Taget paa Væxthuset I, der jævnlig var i Uorden, blev ændret; der er nu sat en Skrue paa begge Gavlene, saa at Dækslet paa Lufthætten skrues i Vejret. Alle Luftgivningsklapper af Jærn ere efterhjulpede. De 2 Piller ved Foden af Hovedtrappen til Væxthusene ere helt ommurede. Til Stolperne i Stakittet omkring Haven var det atter nødvendigt at sætte 68 Bistolper, da de vare raadnede over i Jordskorpen; ligeledes bleve 240 Stokke isatte i Stedet for de afbrækkede. I Værelset bag Forsøgshuset er der oven paa Betonen lagt et Brædegulv og Værelset er monteret med Stole og Bord. Gulvene i Bibliotheket og de 3 Udlaans- og Læseværelser ere malede, og i de Lokaler, der benyttes af Dr. Salomonsen, er indlagt forskellige Gas- og Vandledninger foruden dem, der tidligere vare. Den almindelige Vedligeholdelse af Bygningerne er udført som sædvanlig.

Den yngste Medhjælper, Th. Friedrichsen, der skulde til Udlandet, afgik den 1. April. Gartner Eriksen, der afløste ham, tog bort allerede i Maj, og i hans Sted antoges Gartner Moe. 2den Medhjælper Ehrenreich, der i en Række af Aar havde tjent Haven med stor Flid og Paapassenhed, døde den 19. Maj. I hans Plads ansattes Havebrugskandidat Tscherning, der var 5te Medhjælper.

Af Frø er modtaget 2,415 Portioner fra 45 botaniske Haver og 11 Private. Giverne vare: Kapt. Carl, Frø fra Japan; Frk. David; Apotheker Geheer i Geisa; Privatbotaniker Gusmus i Villach; Konsul Krebs; Prof. Lange, fra Marokko m. fl. St.; Direktør Løvegren i Gøtheborg; Grev Moltke til Nørager; Dr. Poulsen, Frø fra Kalifornien; Prof. Warming, Frø fra Australien; Adjunkt Winslow fra Gøtheborg. Af Planter er modtaget 246 forskellige fra 15 botaniske Haver (bulbilli blandt Frøet) og 18 Private. Giverne vare: Gartner Bonfils, Lektor Chievitz, Stempelpapirforvalter Christiansen, Lærer Grantzow fra Hindenburg, Privatbotaniker Gusmus i Villach, Gartner Jacobsen paa Hesede, Handelsgartner Klissing Sohn i Barth i Pommern, Landbohøjskolen, Gartner Olsen i det kgl. danske Haveselskab, Gartner Petersen, Cand. pharm. Rützou, Gartner Sand i Brasilien, Gartner Schandorf i Glostrup, Admiral Schultz, Dr. med. Storch, Handelsgartner Thom. Ware i

London, Prof. Eug. Warming i Stockholm og den zoologiske Have. Fra Haven er afgivet 306 Planter og 35 Arter Stiklinger og Pødekviste til 2 botaniske Haver og 13 private Gartnere og Haveejere. Af afskaarne Planter er, foruden dem til Docenternes Forelæsninger og Examinere, udleveret 746 Portioner til 72 forskellige Manuduktører, Skoler og studerende. Adgangskort til Væxthusene er udstedt til 47 Manuduktører og studerende og 18 for at male. Af Betalingskort er solgt 1 Familiekort (Nr. 29) og 2 Kort til enkelt Person (Nr. 24, 25). I Januar—Maj er der af Drivhusplanter botanisk gennemgaaet 160 Arter, nemlig 40 Monocotyledoner og 120 Dicotyledoner; af disse vare 40 ganske ubestemte.

B. Museet.

a. *Bibliotheket.* Af 44 Tidsskrifter ere Fortsættelser modtagne og 1 nyt tilkommet. Af disse vare 11 Gaver fra: Videnskabernes Selskab, Botanisk Forening, Direktør Møller-Holst, Redaktionen af Ugeskrift for Landmænd, Videnskabernes Akademi i München, Botanisk Have i St. Petersburg, Smithsonian Institution, Redaktionen af Archivos do Museu nacional do Rio de Janeiro. Af andre Værker har Bibliotheket modtaget 118, hvoraf 14 ere Fortsættelser og 49 Gaver fra: Hs. Majestæt Kongens Civilliste, Videnskabernes Selskab, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, Adjunkt Grønlund, Læge Haldorsson-Fridriksson, Laboratoriebestyrer Dr. Em. Chr. Hansen, Museumsinspektør Kiærskou, Docent Samsøe Lund, Dr. med. A. Fr. Rasmussen, Docent Rostrup, Kand. Rützou, Prof. Warming, Prof. J. G. Agardh, Kand. N. Wille, Athens nationale Museum, det franske ministère de la marine et des colonies, Videnskabernes Akademi i München, Smithsonian Institution.

Antallet af Besøgende har været 643, nemlig Læsestuen 280 og Udlaan 363. Antallet af udlaante Bøger var 615 (659 Bind). Adgangskort til botanisk Have ere udstedte til: 45 Botanikere og Botanophiler, 30 Lærere, 10 Lærerinder, 24 Lærerindeelever, 5 stud. polyt., 154 Seminarieelever og Privatister, 3 stud. mag., 94 stud. med., 98 stud. pharm., 9 Veterinærelever, 2 Forststuderende, 3 Landbrugselever, 1 Havebrugsstuderende, 1 Tegner, i alt 479.

b. *Herbarierne* have modtaget følgende Forøgelser: 1) en ny Art af Mosslægten Rhegmatodon, skjænket af Dr. Fr. Kjær i Christiania; 2) en Samling (378 Arter) japanesiske Planter, skjænkede af Direktør Fr. Krebs i Tokio; 3) en Samling Mosser, skjænkede af Prof. Joh. Lange; 4) en Samling nyhollandske Alger, samlede af Ferd. Mueller, skjænkede af Prof. J. G. Agardh; 5) en Samling bornholmske Erythræa-Arter og Former, skjænkede af Lærer Bergstedt, og 6) en Samling nordgrønlandske Mosser, samlede af Berggren og skjænkede af Prof. Th. M. Fries. — Udførte Arbejder: 1) Registrering og Forberedelse til Interkalation af: a) de fra Lissabon sendte af Welwitsch i Angola samlede Planter; b) en Samling af Planter, sendte fra Prof. Olliver, samlede i Afghanistan af Aitchison; c) Herbarium Brasiliense Regnellianum, sendt fra Stockholms Riksmuseum, samt 2) udtaget, registreret og gjort færdig til Afsending følgende Samlinger: a) de af Liebmann og Ørsted samlede Ege til Eichler; b) sammes Compositæ til Klatt, samt c) Generalherbariets, Liebmanns og Ørstedes Loaseæ og Papayaceæ til Urban. Der er udført nogle forberedende Arbejder til Ordning og Supplering af det danske Herbarium.

c. *Samlingen af i Spiritus opbevarede Planter eller Plantedele* har modtaget følgende Forøgelser: 1) en abnorm Hvidgrangren, skjænket af Adjunkt Zoffmann; 2) en lille Samling Phanerogamer og Cryptogamer (og Filtrater fra Havvandet), samlede af Kand. Sylow i Grønland; 3) nogle Palmefrugter, skjænkede af Prof. Didrichsen, og 4) er der indsamlet en Del i Haven og paa Ekursioner. Opstillings- og Interkalationsarbejderne ere fortsatte.

d. *Samlingen af tørre Plantedele* (Frugter, Frø, Vedprøver etc.) har modtaget følgende Forøgelser: 1) en Samling vestamerikanske Naaetrækogler, skjænket af Dr. phil. C. M. Poulsen; 2) to som Skilderier i Rammer formede Prøver af Ved af *Salix japonica* og *Persica vulgaris*, hvorpaa kolorerede Billeder af vedkommende Planter, skjænkede af Direktør Krebs i Tokio; 3) en Svamp, *Lentinus lepidens* Fr. var *ceratoides* [Holmskj.], skjænket af Brygger Johansen i Aalborg; 4) samme Svamp og nogle Vedprøver, skjænkede af Prof. Didrichsen; 5) en lille Samling af indenlandske Frugter, Frø og Svampe, skjænkede af Cand. pharm. Rützou; 6) en Samling Frugter, Frø og Svampe fra Omegnen af Philadelphia, skjænket af Cand. polyt. Faber, og 7) er der indsamlet fra Haven og paa Ekursioner en Del Stykker. Udførte Arbejder: 1) Hvad der af denne Samling egnede sig dertil, er blevet opstillet i og paa Balkonskabene (Bestemmelserne ere reviderede); 2) Vedsamlingen er blevet systematisk ordnet og af henvend Tredjedelen af den er Opstillingen næsten fuldendt, og 3) er i det for denne Samling bestemte Lokale i Glasskabene opstillet en Del Cryptogamer og en temmelig rig Samling af Gymnospermer, navnlig Naaetræer (Bestemmelserne ere reviderede).

e. *Palæontologisk Afdeling*. Fra 1. Septbr. 1883 er der udført følgende Arbejder: 1) af Haandstykker ere undersøgte: fra den grønlandske Tertiærformation (Olricks Samling) 524, fra den skaanske Juraformation (Angelins Samling) 232, Haandstykker med ikke bestemte Planteforsteninger 120, kasserede Haandstykker 50, i alt 926; 2) af Planteforsteninger ere bestemte: fra den grønlandske Tertiærformation 526, fra den skaanske Juraformation 135, i alt 661.

f. Forsøgsvis har Værelset Nr. 13 været indrømmet Dr. med., Docent Salomonsen en meget kneben Lejlighed til de pathologisk-bakteriologiske Forsøg og praktiske Øvelser, der have været besøgte af 11 praktiserende Læger, saa mange som Lokalet paa nogen Maade kunde rumme. Det meste af det nødvendige Inventar for dette Formaal toges af den ældre Haves resterende, men udskudte Stykker. Der foretoges nogle Forandringer med Gas- og Vandindlæget, og Dr. Salomonsen har fremdeles benyttet en Del af en af Kjælderne, hvor han har anbragt forskellige Forsøgsdyr, og hvor der har været opstillet nogle Thermostater.

3. Det zoologiske Museum 1882.

Første Afdeling.

(Inspektør Lütken.)

Aaret har haft den sørgelige Betydning for Museets første Afdeling, at dennes mangeaarige Bestyrer, Prof. Reinhardt, efter et langvarigt Sygeleje, som fængslede ham til Hospitalerne, med en meget kort Afbrydelse, fra April Maaned til Oktober, afgik ved Døden i sidst nævnte Maaned. Her skal ikke tales om,

hvad Zoologien og Universitetet i ham har mistet som Videnskabsmand og Lærer; men det skal her vidnes, at han var en fortrinlig Museumsbestyrer, hvis Arbejde i Utrættelighed, Paalidelighed, Omhyggelighed og Grundighed søger sin Lige, og at han forstod med overmaade smaa Midler at naa meget store Resultater. Den Afdeling, han har bestyret, skylder ham derfor ganske overordentlig meget, og skjønt hans Efterfølger i Bestyrelsen vil se sit Hværv meget lettet ved den ypperlige Tilstand, hvori han har efterladt Samlingen, kan han ikke andet end føle sig trykket ved de Sammenligninger, som det vil ligge nær at anstille.

I de sidste Maaneder af Prof. Reinhardts Sygdom og i den nærmeste Tid derefter paalagdes det af Konsistorium Prof., Dr. Steenstrup at overtage Tilsynet med Afdelingen og med Arbejderne i denne. Ved Aarets Slutning gik Afdelingens Bestyrelse over til den under 9. Decbr. til 2den Inspektor udnævnte, hidtilværende Assistent ved Museet, Dr. phil. Lütken*), som derfor har at afgive denne Beretning efter Afdelingens Journaler og andre foreliggende Oplysninger.

Ordningsarbejder og Opstilling. Paa Grund af Prof. Reinhardts langvarige Sygdom og Død ere Arbejderne i Afdelingen, navnlig Katalogiseringen, uundgaaelig blevne satte en Del tilbage. Dr. Boas, som i flere Aar havde ydet Afdelingen sin Medhjælp og ellers omtrent udelukkende havde været beskæftiget med Katalogiseringen — hvilket Arbejde, paa Grund af den ringe Assistancesum, som staar til Afdelingens Raadighed, tilmed har været indskrænket til et mindre Antal ugenlige Timer — maatte overtage saa meget som muligt af de Forretninger, som Inspektoren ellers selv plejede at udføre, navnlig Bestemmelsen og Etiketteringen af de ny indkomne Gjenstande og af det, der i Aarets Løb blev færdigt til Opstilling. Af den samme Grund er der ogsaa paa forskjellig Maade lagt Beslag paa Konservatorens Tid i andre Retninger end sædvanlig. Det vil imidlertid ses, at Arbejderne ere gaaede deres regelmæssige Gang, og at der, uanset det over dem hvilende Tryk, ikke er udrettet saa lidt endda.

Katalogiseringen af Rovdyrene, af hvilke ved forrige Aars Slutning Viveriderne vare gjorte færdige, er i indeværende Aar fortsat og afsluttet. Museet besidder de 8 Arter af danske Rovdyr i 35 udstoppede Exemplarer, 4 Skind og 2 Spiritusexemplarer. Af Hundefamilien besidder Hovedsamlingen 16 Arter, repræsenterede ved 32 udstoppede Expl. og 62 Skind; Maarfamilien er repræsenteret ved 26 Arter (27 udst. Expl., 21 Skind, 3 Spiritus-Expl.); Kattfamilien ved 23 Arter (37 udst. Expl., 24 Skind); Hyænefamilien ved 3 Arter (3 udst. Expl., 2 Skind); Bjørnefamilien ved 3 Arter (4 udst. Expl., 1 Skind); Procyoniderne (Vaskebjørnene) ved 4 Arter (8 udst. Expl., 2 Skind, 2 i Spiritus); Nasuiderne (Næsebjørnene) ved 1 Art (i 12 udst. Expl. og 6 i Skind); Ailuriderne ved 1 udst. Expl. I alt besidder Museet (den danske Rovdyrsamling indbefattet) 109 Arter af Rovdyr i 337 Expl. (187 udst., 141 Skind, 9 Spiritus-Expl.). Desuden er Katalogiseringen af Gnaversamlingen paabegyndt, men endnu ikke fuldført. Af denne Gruppe er der ved Aarets Slutning katalogiseret 323 Expl., henhørende til 119 Arter. (I alt er der i Aarets Løb katalogiseret c. 600 Expl., hørende til c. 200 Arter). — Efter Opfordring af afdøde Prof. Reinhardt har Cand. mag. O. Winge begyndt paa Undersøgelsen og Bestemmelsen af de i de brasilianske Huler af

*) Jfr foran S 99—104.

afdøde Prof. Lund udgravne talrige Fugleknogler. Dette vidtløftige Arbejde er godt fremskredet; men Redegjørelsen derfor opsættes til et følgende Aar.

Ved Siden af dette Arbejde er der præpareret og opstillet følgende, for største Delen i Aarets Løb tilkomne, for en mindre Del af Magasinerne udtagne Gjenstande:

1. Den almindelige Pattedyrsamling: 4 større Pattedyrskeletter, deriblandt det af den neden for nævnte Øresæl (*Zalophus californianus*), 1 udstoppet Pattedyr, nemlig den sjældne *Propithecus Edwardsii* fra Madagascar, samt nogle enkelte Pattedyr i Spiritus.

2. Den almindelige Fuglesamling: 13 udstoppede Fugle, henhørende til 12 Arter, deriblandt et prægtigt Expl. af Kasuaren (*Casuarus galeatus*), et Expl. af den sibiriske Tjur (*Tetrao urogalloides* Midd.), et af *Fratercula cirrhata* samt et af en sjælden Papegoje (*Conurus manday*). Desuden et Fugleskelet.

3. Den almindelige Krybdyr- og Paddesamling: 13 Expl. i Spiritus, henhørende til lige saa mange Arter, deriblandt en stor ostindisk Vasler (*Varanus salvator*), samt 1 Æg (af en Krokodil).

4. De særlige dansk-favnistiske Samlinger: 2 udstoppede Flaggermus (samme Art) samt 6 Musekranier (2 Arter); 26 udstoppede, til 22 forskellige Arter hørende Fugle, af hvilke fremhæves en steril Høne af Urfuglen (*Tetrao tetrix*), samt en aldeles graa Varietet af den almindelige Krage (*Corvus cornix*).

5. I den palæontologiske Afdeling er der i 1882 kun opstillet et Laarben af *Megatherium americanum*.

Tilvæxt. I nedenstaaende Oversigt ere kun enkelte mindre betydelige Forøgelser forbigaaede.

I. Gaver. a. Pattedyr. 1) Fra Hr. A. de Roepstorff: 1 desværre ikke ganske komplet Dugongskelet fra Andamanerne. 2) Fra Skibsfører Bang (gjennem Prof. Steenstrup): en Flaggermus (*Taphozous*) fra Java, i Spiritus. 3) Fra Skibsfører Hartmann (gjennem Prof. Steenstrup): 1 smukt Delfinfoster og Skelettet af 1 Delfin fra Atlanterhavet (uden Tvivl af Moderen til foregaaende) samt Takkerne af en Axishjort. 4) Fra Stud. med. S. Hansen: 6 Musekranier. 5) Fra Formand Sivert Hansen: 2 levende Expl. af *Vesperugo noctula*. 6) Fra Kammerherre Scheestedt-Juul til Ravnholdt: 1 Vildsvine-Orne i Kjødet, bestemt til Udstopning. 7) Fra Jægermester A. v. Klein: 3 Pattedyrskind fra Porto Alegre i Syd-Amerika, deriblandt et desværre ikke særdeles godt Expl. af den sjældne *Dactylomys amblyonyx*. 8) Fra Kolonibestyrelsen Meldrup i Umenak: 1 Foster af en Hvidfisk (*Beluga leucas*). 9) Fra Grosserer Sommer i Buenos Ayres: det oven for nævnte *Megatherium*-Laarben samt Brudstykker af 1 *Glyptodon*-Skjold. 10) Fra Lieutenant Fr. Irminger: 2 desværre mindre gode Zobelskind samt 4 Raaskeletter, hørende til samme Art. 11) Fra Zoologisk Have: Kroppen af en i Haven død asiatisk Bjørneart (tjenlig til Skelet). 12) Fra Dr. A. Krabbe: en *Cynocephalus porcarius* (saakaldet Bjørne-bavian), Han, anvendelig til osteologiske Præparater. 13) Fra Korpslæge Wroblewsky: en Hjørnetand af en Flodhest og en for Museet ny Flaggermus (*Taphozous nudiventris*), fanget 50 Mil fra de capoverdiske Øer. 14) Fra Prof. Reinhardt's Bo: 1 Unge af Pungabe (*Phalangista vulpina*). — b. Fugle. 1) Fra Hr. R. Collett: en steril Høne af *Tetrao tetrix*. 2) Fra Zoologisk Have: en Hun af *Bernicla magellanica* samt (gjennem Landbohøjskolen) en exviscereret Hun af den nyhollandske Struds (*Dromæus novæ-hollandiæ*). 3) Fra Pastor Theobald modtoges

gjennem Hr. Wroblewsky: 26 fortrinlige Kolibriskind, henhørende til 19 Arter, som Museet fik Tilladelse til at udtage af en større Samling af Kolibriskind fra Quito, mod at den øvrige Del af Samlingen leveredes bestemt tilbage. Alle de saaledes erholdte Arter vare enten slet ikke eller kun mangelfuldt repræsenterede i Afdelingen. Ved samme Lejlighed erholdtes tvende andre Fugleskind fra Quito. 4) Fra Jægermester A. v. Klein: et Antal Fuglekranier og indtørrede Fugle (brugelige til Skelet) samt et Par Fugleskind fra Porto Alegre. 5) Fra Konsul Løjtved i Beyrut: Skindet af en sort Ibis. 6) Fra Grosserer Sommer: et udstoppet Expl. af *Haliæetus aguia*. 7) Fra Lieutenant Fr. Irminger i det nordiske Telegrafselskabs Tjeneste har Museet atter modtaget en særdeles værdifuld Sending af øst-asiatiske Fugle, fortrinlig præparerede og forsynede med nøje Angivelse af Tiden og Stedet, hvor og naar de ere skudte. Adskillige af dem ere ganske nye for Museet, og alle have de Værdi for samme. I alt modtoges ved denne Lejlighed 46 Fugleskind, henhørende til 34 forskellige Arter. 8) Fra Hr. praktiserende Læge Wroblewsky: en *Didunculus strigirostris* i Spiritus (bestemt til at skeletteres); et særdeles værdifuldt og interessant Stykke. 9) Fra forskellige Givere (prakt. Læge Arctander, Hr. Berner, Stud. med. Busse, Proprietær Clausen, Candd. pharm. Faber og Klem, Studd. med. Kløcker og Krabbe, Hr. Rambusch, Adjunkt Steenberg, Hr. J. Ulrich): 28 til forskellige Tider skudte danske Fugle, som alle ere komne til Anvendelse i Museet. 10) 13 mindre Fugle, døde i Fangenskab, forærede af Apotheker Benzon, Fru Dinesen, Fuglehandler Gram, Konservator Hansen, Bogholder Silberloh og Oberstinde Thestrup. — c. Krybdyr og Padder. 1) Fra Hr. F. A. de Roepstorff: 9 Krybdyr fra Andamanerne. 2) Fra Skibsfører Bang: 2 Havslanger. 3) Fra Cand. pharm. E. Petersen: 1 Krokodilæg fra Lagos (Vestafrika). 4) Fra anden Afdeling (Prof. Steenstrup): 3 Krybdyr fra China og Bagindien. 5) Fra Skibsfører Hartmann: 6 Krybdyr, hjembragte fra en Ostindierejse. 6) Fra prakt. Læge Nøkkentved: 54 javanske Krybdyr og Padder. 7) Fra Jægermester A. v. Klein: 20 Krybdyr og Padder fra Porto Alegre. 8) Fra Dr. Lausen i Buenos Ayres; 24 Krybdyr og Padder. (Alle Krybdyr og Padder vare opbevarede i Spiritus.)

II. Ved Kjøb ere i Aar kun enkelte Gjenstande erhvervede, nemlig: 1) *Lagenorhynchus albirostris* ♀, strandet ved Ebeltoft. 2) Tre udstoppede danske Fugle. 3) 1 Skind af *Ellobius talpinus*. 4) 1 *Zalophus californianus* ♀. Denne Øresæl (»Sølove«), der blev forevist og døde her i Byen, var Museet saa heldigt at erhverve som Raaskelet. 5) To Skind af mindre grønlandske Sæler samt 3 Sælfostre. 6) Et Narhvalskelet.

Eftersyn og Konservation. Spiritus'en i alle Glassene i den opstillede Samling er blevet fornyet, et Arbejde, der naturligvis har kostet megen Tid og en betydelig Udgift. Det blev udført af Afdelingens Konservator og Museets Portner.

Der har været uddelt i alt 219 Adgangskort: 68 til Studd. mag., medicinske og andre Studenter, 10 til Lærere og Lærerinder, som have medbragt Elever og benyttet Afdelingens Samlinger til disses Undervisning, 10 til Damer, 3 til Malere, 4 til Skolelærere og 124 til Seminarie- og Højskoleelever. 134 Adgangskort ere uddelte i det første, 85 i det sidste Halvaar.

Anden Afdeling.

(Etatsraad Steenstrup.)

Idet der for de saakaldte Bløddyr- og Straaldyrklassers Vedkommende henvises til den afgivne Beretning for de grevelig Moltkeske Samlinger, bemærkes, som Supplement hertil, for Fiske- og Ormeklassens Vedkommende følgende:

A. Den almindelige Fiskesamling har modtaget flere betydelige og værdifulde Forøgelser:

1) Fra Museet i Lyon erhvervedes ved Bytning 40 Fiskearter (90 Expl.), især Ferskvandsfiske, dels fra Frankrig, dels fra Orienten (Syrien, Palæstina, Kurdistan, Eufrat, Tifis o. s. v.), altsaa fra Egne, hvorfra der kun vanskelig og tilfældig kan ventes lignende Bidrag. 2) Fra Hofjægermester Alex. Brun: en Samling af 84 Arter af Fiske (206 Expl.), som (med Undtagelse af nogle faa algierske Ferskvandsfiske og nogle enkelte Havfiske fra andre franske Kyststeder) ere Havfiske, indsamlede under et Ophold i Algier. Denne betydelige Samling er et saa meget vigtigere Bidrag til Museets europæiske Fiskesamling, som den — navnlig med Hensyn til Hajer og Røkker — udfylder væsentlige Huller i vore Samlinger. 3) Fra Konsul Smidt paa Tahiti (gjennem Legationsraad Kofoed): 14 Fiskearter fra Tahiti, deriblandt 7 Chætodon-Arter og andre Skælfinnefiske, 3 Zanclus cornutus m. m. 4) Fra Skibsfører P. Hartmann (»Therese«): 17 vestindiske Fiskearter samt over en Snes mindre Fiskeformer, til Dels Yngel, indsamlede dels i Atlanterhavet, dels i det indiske Hav. 5) Fra Skibsfører Gerstenberg-Rosted: 8 vestindiske Fiskearter. 6) Fra Jægermester v. Klein: 12 Arter af Ferskvandsfiske (Maller, Pansermaller, Karpelax, Barrygge, Flodlæbefiske) fra Porto alegre i det sydlige Brasilien. 7) Fra Dr. Lausen i Buenos Ayres: 4 Fiskearter af Slægterne Petromyzon, Eleginus, Atherinichthys og Percichthys fra Rio Negro i det sydlige Sydamerika. 8) Fra Ingeniør Christiansen i Buenos Ayres (gjennem Cand. mag. W. Sørensen): 5 Arter af Ferskvandsfiske (Maller, Karpelax o. s. v.).

Mindre omfangsrige ichthyologiske Bidrag skyldes Hs. kgl. Høihed Prins Valdemar (1 vestindisk Ansjos, *Engraulis Brownii*); Skibsførerne E. Suenson (Fører af det Store Nordiske Telegrafsekskabs Dampet »H. C. Ørsted«) (1 kinesisk Firtand: *Tetrodon*, og en Kutlingform: *Periophthalmus*), Thomsen (4 javanske Sugefiske: *Echeneis*), Sølling (1 vestindisk Firtand) og Bang (»Havfruen«) (2 Firtand, 1 Sugefisk og 4 *Periophthalmus* fra Java); end videre Gouvernements-Assistent Roepstorff paa Andaman-Øerne (1 *Pterois*) og Konservator Conradsen (1 Flodulk fra Strassburg).

Samlingen af Fiskelevninger fra Fortiden har faaet en værdifuld Forøgelse i 19 Stenplader af den lithografiske Skifer ved Cirin i Frankrig med Forsteninger af Slægterne *Pycnodus*, *Thrissops*, *Caturus*, *Pholidophorus*, *Ophiopsis*, *Amblysemius* og *Eugnathus*, erhvervede ved Bytning fra Museet i Lyon.

B. Af Bidrag til Danmarks Fiskefavna er der erhvervet flere ret interessante, deriblandt ikke mindre end 4 Arter, som ikke tidligere have været iagttagne ved Danmarks Kyster, hvilke i det følgende ere mærkede med en Stjerne.

1) Postexpediter Schrader i Skagen har successive indsendt: 1 lille Vaagmær (*Trachypterus arcticus*), 1* *Sebastes viviparus* Kr., 1 Guldlax (*Acantholepis silus*), 1 Havbrasen eller Blankesten (*Pagellus centrodontus*), 1 Pigrokke (*Trygon pastinaca*) og 1* St. Petersfisk (*Zeus faber*) m. m. Af den sidst nævnte, for den

danske Favna hidtil fremmede Art er desuden 1 Expl. indsendt af Hr. Chr. Ramløse i Aalbæk. 2) Stud. mag. Petersen: 1* Tangbrosme (*Carelophus Ascanii*) fra Kattegattet. 3) Kjøbt: 1* *Lumpenus islandicus* (af Tangsprælgruppen), efter Opgivende fra Kallebodstrand, 1 Stamsild (*Alosa*) fra Dragørdyb, 1 Havkvabbe (*Motella cimbria*), 2 Søulve (*Annarrichas lupus*) og 1 Snippe (*Syngnathus æquoreus*).

Mindre Bidrag skyldes Konservator Conradsen: 1 Flodulk (*Cottus gobio*) fra Herlufsholm, 2 Tobisfiske (*Ammodytes lancea* og *tobianus*), 1 Vrangflynder (venstrevendt Rødspætte) samt 2 Expl. af *Abramidopsis Leuckarti* (en Bastard-Brasen-Form) fra Gjentofte Sø; Cand. mag. Lacour, Skovrider Holten, Havneassistent Corneliussen og Entreprenør Larsen (en Suite af de i den under Udtørring værende Gaardbo Sø i det nordlige Jylland hidtil levende 7 Fiskearter).

Af Bidrag til vore nordlige Bilandes Favna maa fremhæves Cand. mag. J. Collins Gave af den ved Island i 1870 opdrevne *Brama Raschii* Esmark, en i vor Fiskesamling aldeles urepræsenteret, sjælden Art; og en mindre Vaagmær, hjemsendt med andre Ichthyologica og lavere Dyr af Kaptejn i Flaaden H. Koch, Fører af Dampskonnerten »Diana«.

C. Den planmæssig fremskridende Revision af Fiskesamlingen, med dermed følgende Katalogisering, Opstilling, Udskydning af Doubletter o. s. v., er gennemført for Familierne *Gobioidei* og *Blennioidei*, over hvilke derfor meddeles den sædvanlige Oversigt.

Familier.	Slægter.	Arter og Individuer.	Arter og Individuer				Exemplarer				
			i det tidl. kgl. naturh. Museum.	fra Universit. zoolog. Museum.	fra Universit. fysiol. Museum.	fra Galathea-Expeditionen.	i Cylinderglas.	i Supplementglas.	i Rørglas.	udstoppe.	Skeletter.
<i>Gobioidei</i>	18	124 (688)	44 (135)	86 (419)	17 (32)	37 (102)	113	205	370	„	„
<i>Blennioidei</i> *)	31	104 (704)	46 (229)	84 (432)	16 (24)	11 (19)	159	154	354	2	34

Det samlede Antal af undersøgte Individuer af disse 2 Familier udgjør over to tusinde. Det bør dog bemærkes, at den udførte Revision, navnlig af Familien *Gobioidei*, ikke i alle Henseender tør betegnes som tilfredsstillende; de mindre Arter af denne artrige, men meget ensartede Gruppe, særlig af *Eleotris* og *Gobius*, ere endnu langt fra at være vel udredte. Dette gjælder allerede de middelhavske og end mere de talrige exotiske Arter, og Bearbejdelsen af et tilfældigt Museumsmateriale af disse Former kan derfor i mangfoldige Tilfælde kun føre til en tilnærmelsesvis rigtig Sondring af Arterne, ikke til disses korrekte Identifikation. I en Fremtid, naar et sligt Museumsmateriale har vundet i Fuldstændighed, og naar den deskriptiv-systematiske Ichthyologi paa det omhandlede Omraade har gjort et større Fremskridt, maa slige Grupperes Bearbejdelse tages op paa ny, og hvad nu foreligger, vil da kun være at betragte som en Forberedelse dertil.

*) Herunder indbefattet *Congrogadidæ*, *Lycodidæ* og *Anarrichidæ*.

Denne Bemærkning om det udførte Revisionsarbejdes kun relative Værd kunde gjøres ved mange Lejligheder med større eller mindre Ret, alt efter det Standpunkt, hvortil vedkommende Gruppens Behandling i Videnskaben er naaet, men har ved denne Lejlighed paatrængt sig med særlig Vægt, fordi det drejede sig om Grupper, som i denne Henseende stode en Del tilbage, og som — hvor rigeligt det foreliggende Materiale end i en vis Henseende er — dog ikke vare stærkt repræsenterede nok til at muliggjøre en hel ny gennemgribende Behandling af Æmnet.

D. Ormesamlingen har ligeledes modtaget betydelige Forøgelser og gjort betydelige Fremskridt i Ordning.

1. Fra Stazione zoologica i Neapel modtog Museet i Bytte en pragtfuld Suite af 60 Arter af Annelider (Chætopoder og Gephyreer) fra Neapels Golf, flere af de mindre Arter især i flere Exemplarer, og alle i ypperlig Konservationsstand. 2) Fra Professor Mac-Intosh, bekjendt Forfatter af Skrifter om Anneliderne, modtoges ligeledes i Bytte 73 Arter af Annelider, de fleste fra nordbritiske Lokalteter, men ogsaa enkelte fra andre Lokalteter, især fra Kerguelens Ø. 3. Fra Museet i Gøteborg tilbyttedes, ved Dr. Malm's Velvillie, 15 Arter af Annelider fra Bohus län, som manglede i Museet. 4. De to i det foregaaende og i Beretningen om de Moltkeske Samlinger omtalte Sendinger fra de kinesisk-japanske Have ved Kaptejn E. Suenson indeholdt ogsaa værdifulde Bidrag til Kundskaben om hine Haves Annelider, især til Slægterne Eunice, Serpula, Sabella, Chætoderma, Sipunculus, Thalassema og Piscicola. 5. Kaptejn H. Koch's Indsamlinger ved Island (se det foregaaende) indeholdt ligeledes kjærkomne Bidrag til den islandske Anneliddefavna; deriblandt kan fremhæves Exemplarer af Sternaspis fossor.

Forskjellige mindre, saa at sige tilfældige Bidrag skyldes Skibsførerne Bang og Hartmann og Kolonibestyrer Møldrup.

De i det foregaaende omtalte Arbejder i Fiskeklassen ere, ligesom de forudgaaende Aars, udførte af Museumsassistenten, Dr. C. Lütken, hvis nidkjære Bestræbelser for hele denne Afdeling, for Fiskeklassen i Særdeleshed, ere den naturhistoriske Verden saa vel bekjendte og have successive ført Ordningen og Etiketteringen af flere af dens Klasser til et hele Museet hædrende Standpunkt. Mod Udgangen af Aaret blev Dr. Lütken, efter Prof. Reinhardts Død, kaldet til at være Inspektør ved Museets første Afdeling, Hvirveldyrenes fire øverste Klasser*, til stort og uerstatteligt Savn for den Afdeling, han ved det nye Aars Indtræden forlod. — Ved det forberedende Sammenstillingsarbejde af Formerne inden for den store og vanskelige Aalefamilie har Hr. Adjunkt Wick i Aar igjen ydet Museet i sine Søn- og Feriedage en velkommen Bistand. Hr. Cand. mag. Levinsen, som i forrige Aar havde fuldendt Revisionen af den nordiske Annelidesamling, med hvis yderligere Bearbejdelse han dog senere jævnt hen har været beskæftiget, har fuldført den i forrige Aarsberetning omtalte Bestemmelse af Museets ikke-nordiske Annelider af Chætopodernes (Børsteormenes) Gruppe. Til en Katalogisering af denne Del af Samlingen er det dog endnu ikke naaet.

De i Beretningen for 1881 omtalte Doubletsamlinger ere afsendte 1) til »Smithsonian Institution« i Washington, 2) til Peabody Museum, Yale College,

*) Jfr. foran S. 99—104.

Newhaven, Connecticut, 3) til British Museum i London, 4) til den zoologiske Station i Neapel, 5) til Universitetsmuseet i Lüttich, 6) til det k. k. zoologiske Museum i Wien, 7) til Prof. Mac-Intosch i Perth, 8) til Museet i Gøteborg. Ækvivalent i andre Annelider er allerede modtaget fra Stationen i Neapel, fra Prof. Mac-Intosch og fra Gøteborgs Museum, i Penge fra British Museum.

Af offentliggjorte Arbejder, vedrørende Museets Fiske- eller Ormesamlinger, er kun at nævne Dr. Lützens 4de og 5te Bidrag til Nordisk Ichthyographi (Om Vaagmæreren og Sildetusten, *Trachypterus arcticus* og *Gymnetrus Banksii*, og over de nordiske Havkvabbe- eller *Motella*-Arter m. m.) i »Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening« og i »Oversigt af det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger«.

Der er i Aarets Løb uddelt 156 Adgangskort til studerende, de fleste Seminarie-Elever.

Tredje Afdeling.

(Professor Schiødte).

I. Samlingerne af tørrede Insekter.

A. Generalsamlingen. 1) Paabegyndt en ny Sammenstilling, delvis Ompræparering, kritisk Revision og Bestemmelse og endelig Opstilling af Museets Materiale af Ordenen Rhynchota. Sex store Skuffer ere færdige, indeholdende Sangeicaderne og Begyndelsen af Fulgorinerne. 2) Fortsat Opblødning og Præparation af et stort Antal i Blikdaaser nedlagte Biller, Tæger og Hvepser fra Andaman- og Nikobar-Øerne. Gaver fra Hr. Gouvernementsassistent de Roepstorff. 3) Præpareret et større Antal Sommerfugle, nedlagte i Papirstutter, fra Andaman- og Nikobar-Øerne, Gaver fra Hr. de Roepstorff. 4) Præpareret et større Antal i Blikdaaser ankomne Hvepser fra Egnene ved Amazonfloden. 5) Begyndt Præparation af et større Antal Insekter fra Sibirien, ankomne nedlagte i Bomuld, Gave fra Hr. Telegrafassistent Nissen. 6) Begyndt Ompræparering og endelig Opstilling af Materialet til en særskilt færøisk Insektsamling; Biller, Netvingede og Hvepser ere færdig opstillede. En Fortegnelse over Øernes Insekt-Favna er leveret i »Naturh. Tidsskrift« af Hr. Cand. mag. Hansen. 7) Fuldent Opstillingen af en særskilt grønlandsk Insektsamling. Det i Aar udførte omfatter Biller, Hvepser, Sommerfugle og Tæger; de tovingede vare allerede opstillede for et Par Aar siden. Den færdige Samling indeholder 20 Arter Biller (110 Expl.), 1 Phryganee (1 Expl.), 14 Hvepser (44 Expl.), 19 Sommerfugle (33 Expl.), 52 Tovingede (76 Expl.), 5 Tæger (9 Expl.). 8) Sammenflyttet og ordnet Doubletterne af de Billefamilier, som nu ere færdig opstillede i Generalsamlingen; denne Doubletsamling fylder 10 store Skuffer. 9) Sammenflyttet fra forskellige Beholdninger det hele Materiale af exotiske Sommerfugle, som nu fylder et meget stort Skab. 10) Fortsat den tidligere begyndte fuldstændige Præparation af de exotiske Sommerfugle. Flere store Skuffer ere færdige. Dette Arbejde fortsættes lejlighedsvis; men der anvendes indtil videre ingen særlig Kraft derpaa, fordi man har denne Insektorden saa godt repræsenteret i den Westermanske Samling og i den danske Samling, medens mange andre Arbejder ere mere paatrængende. 11) Opstillet en fra det Oenologiske Institut i Carlsruhe erhvervet Samling af mest mikroskopiske Præpa-

rater til Kundskab om Vinlusen (*Phylloxera*) gennem alle dens Udviklingstrin, dens særlige Fjender o. s. v. 12) Begyndt at opstille en Samling af tørt præparerede, dels udpustede, dels udstoppede Larver af Sommerfugle, til Sammenligning med Samlingen i Spiritus, hvilken sidste er den vigtigste til indgaaende videnskabeligt Studium, men mindre overskuelig og let anvendelig til Arternes Bestemmelse. Der er i Aar opstillet 180 Arter i 382 Explr. Det er Hensigten, efterhaanden som Midler, Kræfter og Tid slaar til, at danne lignende Samlinger af tørt præparerede Udviklingstrin for alle Insektordeners Vedkommende. 13) Erhvervet som Andel i Udbyttet fra udenlandske Indsamlinger ved Amazonfloden, i Centralamerika og paa Amboina en betydelig Del udmærkede, til Dels for Museet ganske nye Insekter af forskellige Ordener, især Hvepser og Tovingede.

B. Den danske Samling. 1) Fortsat og fuldendt Opstillingen af Silphernes Familie. Det hele fylder nu 12 Skuffer, indeholdende 98 Arter i 1709 Explr. 2) Nyt opstillet Scaphidiernes lille Familie, 4 Arter i 68 Explr. 3) Nyt opstillet Ptiliernes særdeles vanskelige Dværgefamilie, 3 Skuffer, 31 Arter, 633 Explr. 4) Begyndt en ny Opstilling af Malakodermernes Familie. Det færdige fylder 3 Skuffer. 5) For største Delen ompræpareret og dernæst færdig opstillet hele Børnes Familie; 31 store Skuffer, 187 Arter, fordelt i 26 Slægter og repræsenterede i 6981 Explr. Det store Antal Explr. nødvendiggjøres af de tallose Varieteter, den store Kjønsskjel og de forskellige Opfostringsformer. Som Rest af Materialet er dannet en stor Doubletsamling. 6) Fuldendt Bestemmelsen af Fluegruppen *Agromyzinae*, over hvilken Cand. mag. Hansen og Exam. polyt. Schlick (der hertil har indsamlet og præpareret et udmærket Materiale) ere i Færd med at udarbejde en Afhandling, der indfører de mærkelige Puppeformer som væsentlige for Arternes Adskillelse, og til hvilke 72 Tegninger ere udførte af Hr. Hansen. 7) Ved Cand. mag. Hansen er i Sommeren 1882 indsamlet og præpareret et Antal af 1500 Explr. af tovingede, mest smaa og vanskelige Arter, som Samlingen trænger til at faa bedre repræsenterede, og blandt hvilke adskillige ere nye for vor Favna.

II. Samlingerne af Arachnider i Spiritus.

A. Generalsamlingen Opstillet en Del udmærkede og nye Arter, blandt hvilke et større Antal af Slægterne *Solpuga*, *Phrynus* og *Telyphonus*, indsamlede og skjænkede af Hr. Missionær Løvendal i Vellore (Madras) kunne fremhæves.

B. Den danske Samling. Magasinet af danske Araneer er blevet forøget ved Indsamlinger i forskellige Egne, især ved Cand. mag. Hansen og Konservator Løvendal, samt ved en Sending fra Hr. Cand. polyt. Engelhart, indsamlet paa Lolland, hvoraf en højst ejendommelig, for Danmark ganske uventet Art *Ero* fremhæves.

III. Samlingerne af Krebsdyr i Spiritus.

A. Generalsamlingen. 1) Bearbejdelsen af *Cymothoerne* ved Bestyreren og Dr. Meinert er fortsat og fuldendt. Hele det store Arbejde ligger fuldt færdigt til Udgivelse i Haandskrift og Tegninger, saa vidt det ikke allerede er udkommet i *Naturh. Tidsskrift*, og Forpligtelsen mod de talrige fremmede Museer, som have udlaant deres Materiale, kan nu afvikles. Den særdeles kostbare Udgivelse vil blive fremmet, saa hurtig som Tidsskriftets af andre Formaal stærkt optagne

Midler tilstede; Figurerne til hele Værket optage 36 tæt fyldte Kobbertavler. 2) Hele Generalsamlingen af Amphipodernes og Isopodernes Afdelinger, hvoraf en stor Del, især de talrige arktiske Arter, henstod i afg. Prof. Kroyers Opstilling, er blevet underkastet en gennemgribende Revision, hvorved megen Plads er vundet ved Sammenlægninger; Nomenklaturen er bragt i Overensstemmelse med den nyere Literatur, og Glassene forsynede med nye Etiketter. Amphipoderne fyldte nu 232 Glas og 8 store Glas med talrige Glastuber med smaa Arter, Isopoderne 206 Glas og 4 større Glas med Tuber. Hovedmængden af Isopoderne udgøres af de ved Bestyreren og Dr. Meinert monografisk bearbejdede Cymothoer og de af Hr. Budde-Lund monografisk bearbejdede Oniscider. 3) Dr. Meinert, som har overtaget Bearbejdelsen af Myriapoderne for Museet i Cambridge, Mass., har paa samme Tid bearbejdet det samme Materiale af Chilopodernes Orden i vort Museum, for saa vidt det ikke allerede tidligere var bearbejdet af ham (Myriopoda Musei Hauniensis, Naturh. Tidsskr.). Optællingen vil følge i næste Beretning.

B. Den danske Samling. 1) Samlingen af Amphipoder er forøget med nogle Indsamlinger i vore Farvande ved Cand. mag. Collin og Bestyreren. Fra en Fisker paa Skagen er erhvervet et udmærket stort og frisk Stykke af den sjældne *Æga monophthalma*. 2) Det i senere Tid tilkomne af Amphipoder og Isopoder er blevet undersøgt og bestemt af Dr. Meinert og bearbejdet til Fortsættelsen af den ved ham tidligere redigerede Fortegnelse i Naturh. Tidsskr.

Af Gaver fremhæves: 1) Fra Hr. Missionær Løvendal i Vellore (Madras) en stor, udmærket bevaret og højst værdifuld Sending af Leddedyr i Spiritus. Sendingen indeholder dels et rigt Materiale af de mærkelige tropiske Arachnideformer *Solpuga*, *Phrynus* og *Telyphonus*, dels en stor Mængde store og smaa Araneer, for en stor Del nye for Museet, flere værdifulde Myriapoder og endelig en Del Insekter, blandt hvilke den udmærkede Græshoppeform *Acridium Gallus Fabr.*, hvoraf Museet kun besad et ældgammelt slet Stykke. 2) Fra Hr. Gouvernements-Assistent de Roepstorff to større Sendinger, nedlagte i Savspaaner i Blikdaaser, af Insekter, især Biller, dog ogsaa ikke faa Hvepser, Tæger og Cicader, alle fra Andaman- og Nicobarøerne. Af Hr. de Roepstorffs forskjellige Sendinger er ogsaa efterhaanden samlet et Materiale, hvorved det er lykkedes at udfinde den hidtil ganske ukjendte Matamorphose af en Repræsentant (*Callirhipis*) for den lille tropiske Bille-Familie *Rhipiceræ*; Fremstillingen af denne mærkelige Form vil følge i det snart udkommende Slutningshæfte af »Naturh. Tidsskr.». Fra Hr. Cand. polyt. Engelhart det eneste hidtil i Danmark (Nordsjælland) fundne Exemplar af den mærkværdige, i Hvepseboer snyltende Bille *Metoeus paradoxus*, hvorved ogsaa Familien *Rhipiphoridae* bliver repræsenteret i vor Favna. 4) Fra samme et Glas med Araneae, samlede paa Lolland og indeholdende enkelte højst udmærkede nye Bidrag til vor Favna. 5) Hr. Konservator Løvendal har som sædvanlig afgivet en Række sjældne og nogle nye danske Biller.

De Moltkeske Afdelinger.

(Etatsraad Steenstrup).

I.

Undervisnings- og Studiesamlingen. Dennes literære Hjælpe-midler til Understøttelse af de studerendes daglige Undervisning i Studiesalen,

og til Dels af Kollokvier og Forelæsninger i Avditoriet, have i Aarets Løb modtaget følgende Fortsættelser: A. Eckers »Anatomie des Frosches« 8vo. II. 1881 og III. (Slutning) 1882. Brühls »Zootomie aller Thierklassen« 4to. Wien. Hæfterne 25, 26, 27, samt forøgedes med følgende nye Anskaffelser: W. K. Brooks »Handbook of invertebrate zoology«. 8vo. Boston 1882. C. F. Lützens »Dyregiget«. Ny Udgave. (Slutningshæfterne). 2 Expl. Kjøbenhavn 1881, 1882.

Forøgelsen af Naturgjenstande, der tjene dels til umiddelbar Anvendelse ved Undervisning og Forelæsninger, dels som Materiale til de talrige Præparater, der maa skaffes til Veje for at erstatte de ældre, ikke længer tjenlige, eller for efterhaanden, som det kan overkommes, at udfolde Læreapparatet til et mere instruktivt, er sket for en Del ved Kjøb (K), for en Del ved Gaver (G.) og Indsamlinger (I.). Blandt Forøgelserne maa her særlig nævnes: et godt Kranium af den Kapske Hyæne, *Hyæna striata* (K.), 2 Kranier af *Hystrix cristata* (G. af Hofjægermester A. Brun), et do. af en yngre *Halmaturus* (med Lemmer) (K.), Kranier og Skeletdele af et meget ungt Dovendyr, *Bradypus* (G. af Læge Hecquet), en *Tamias striatus* i Skind (K.), et godt Expl. af *Seps tridactylus* fra Grækenland (K.), en meget smuk Gruppe af *Pollicipes cornucopiæ* (G. af Hofjægm. A. Brun), do. af *Tettrarhynchus* fra en stor Fisk (G. fra Stud. med. Djørup) og af *Echinococcus* med Moder- og Datterblærer (G. fra Stud. med. Larsen), m. fl.

Blandt de nye Præparationer, der ikke ligefrem have bestaaet i den daglige Afhjælpning af de under det idelige Brug skete Beskadigelser af Læreapparatet, maa jeg her nævne: det komplette Skelet af den kaspiske Kjærskilpadde, *Emys caspica*; to særegne Præparationer af Kropskelet og Faldskjærm af *Draco volans*; to do. af *Chamæleon*; flere Kranier af forskellige Øgler til Oplysning af Tandforhold og Hovedets Bygning; flere Fuglekranier; Lemmerne af *Pteropus*; flere større Fiskekranier (2 Thunfisk og 1 *Sebastes*), sondrede i deres Hovedpartier til Forevisningsbrug; og nærmest til Universitetslærerens egen Oplysning og Studium: flere Kranier, Hvirvelsojlepartier m. m. af de to Fiskefamilier *Symbranchii* og *Gobioidæ*.

Foruden det sædvanlige, gennem hele Sommerferien gaaende almindelige Eftersyn af Samlingens forskellige Afdelinger, og navnlig af de i Spiritus opbevarede Partier, have ikke faa af de udstoppede Pattedyr og Fugle i Aarets Løb været underkastede en særlig Reparation og Restavration; ligesaa ere flere af de ældre Skeletter blevne omstillede paa nye eller istandsatte Stativer. Har end Efterhjælpen under den daglige Afbenyttelse været jævnlig og stor, overgaar dog i Aar Antallet af de tilbage staaende Mangler meget de afhjulpnes, og det af en dobbelt Grund. Thi ikke alene vedbliver de studerendes Antal at være stort, og derved forbliver Slid og Forbrug o. s. v. ogsaa meget stort: men Forholdene have tillige medført, at Bestyreren, for bedre at fremme Opstillingen i det store Museum, og navnlig dettes Fiskesamling, saa godt som hele Aaret har maattet indskrænke Konservator Conradsens direkte Bistand ved Undervisnings- og Forelæsnings-samlingen til et Minimum, hvilket har naturligvis været føleligt for denne sidste. Forresten har dog nogen Bød paa Ulemperne af, at det just er yngre og uøvede studerende, der væsentlig afbenytte denne Samling, kunnet spores gennem den i de sidste Aar ved Forholdene paabudte større Indskrænkning i den friere Adgang til visse Partier af Samlingen — navnlig ved Hjælp af en Ændring i Præparations- og Opstillingsmaaden, der fremdeles fortsættes.

Om end altsaa Læreapparatet i sin ene Afdeling har været stærkt benyttet ved de studerendes Indøvelser og Selvstudium, saa har en anden Afdeling ikke været mindre taget i Brug ved Kollokvierne og Forelæsningerne. Fordelingen af Timerne paa disse to Undervisningsveje har i 1882 været noget anderledes end tidligere, efter den især i senere Tid indvundne Erfaring og med særligt Hensyn til den større Vanskelighed, Nutidens studerende have ved at følge et Foredrag med Nytte. Hovedvægten er i 1882 blevet endnu mere lagt paa Kollokvier og Demonstrationer i Forening med Vejledningen af de studerende ved Afbenyttelsen af Undervisningssamlingen, medens Forelæsningerne væsentlig forbeholdtes til det indledende og til det samlende Overblik, hvor fornødent gjøres, samt til enkelte specielle Punkter. Denne Fremgangsmaade er nu ogsaa lettet ved den nye Udgave af Dr. Lützens Haandbog, hvori meget af det positive Stof, Foredraget maatte give, nu er optaget.

De studerendes Antal har i Aarets to Halvaar efter Listerne været ca. 50 og ca. 70 Tilhørere, og ca. 60 og ca. 70 Deltagere i Vejledningen. Af videre komne har der i hvert Halvaar været 5—6, som have benyttet Samlingen og den dertil knyttede Literatur til deres Forberedelse til Magisterkonferensen. Under de studerendes friere Afbenyttelse af Undervisningssamlingerne de fire Timer ugentlig, i Studiesalen og Avditoriet, har paa vanlig Maade Hr. Adjunkt Jungersen givet Bestyreren en trofast Bistand ved Vejledningen, understøttet af en yngre studerende, Stud. mag. Petersen i de sidste tre Fjerdingaar, af Cand. mag. M. Traustedt (nu Adjunkt i Herlufsholm) i det første Fjerdingaar. De enkelte Dage, da Bestyreren har været forhindret i at være til Stede (f. Ex. Konsistorieformiddagene), har Hr. Jungersen som tidligere ledet Vejledningen paa egen Haand.

Præparationen og Reparationen bleve, som omtalt i forrige Beretning, paa forud truffne Betingelser udførte af Hr. C. Hamburger.

Med Hensyn til den for Bestyrerens Studier af Fædrelandets forhistoriske Favna tilvejebragte Samling af Fortidens Dyr maa anføres for Aarene 1881 og 1882: at det i Beretningen for 1880 omtalte Skelet af et Elsdyr i en Mose ved Jyderup i Nordsjælland blev i 1881 i rigtig Tid fuldstændigere optaget under Bestyrerens Ledning, og derved forøgedes Fundet med over 40 større og mindre Knogler; Skelettet fortjener derfor at opstilles, og de fire Lemmer ere allerede bekostede sammenhægtede; fremdeles, at af et Elsdyrskellet ogsaa i 1882 er erhvervet et anseligt Antal Knogler fra en Mose paa Bornholm (fornemlig ved Gaardejer J. Grønbecks og Lærer Jørgensens velvillige Bistand). Af Fortidens Kronhjort er baade fra Sjælland og Jylland erhvervet flere betydelige Skeletpartier, meget vigtige til Sammenligning med Nutidens. End videre af Rensdyret flere Partier af Takker fra Bornholm og flere Steder. Af Kjæmpeoxen (Box primigenius) har Hr. Proprietær N. Lund til Julianelyst ved Horsens skjænket Museet et godt halvt Kranium, og af samme uddøde Oxeart har Hr. Apotheker Lotze i Odense sendt Museet en Stægle med tilhørende Nakkeparti fra en noget ældre Dannelses end vore Tørvemoser, og i den Henseende altsaa af særegen Interesse. Af Bæveren modtog Museet som Gave fra Gaardmand Jacobsen i Ollerup ved Justitsraad Bech i Slagelse et særdeles smukt Kranium. Af Mose-Skildpadden (Emys lutaria) indkjøbtes en Skal fra en Tørvemose nær Jyderup, og saa vel fra Hr. Kjøbmand O. Lund i Kallundborg, som fra Hr. Proprietær Lawætz paa Refnæsgaard har Museet modtaget Skaller og Skalstykker af dette Dyr, med Farveteg-

ningen ret smukt bevaret. De mindre Forøgelser i denne Retning, deriblandt Bestyrerens Indsamling af Smaaknogler i Grus- og Lerbakkerne, vil det blive for vidtløftigt at optage.

II.

Bløddyr- og Straaldyr-Samlingen har i Aarets Løb erholdt flere nævneværdige Forøgelser, blandt hvilke først og fremmest maa anføres: 1) To Indsamlinger af Føreren af det »Store nordiske Telegraf-Selskab«s Dampskib »H. C. Ørsted«, Hr. Ein. Suenson; de bestaa af Bløddyr og Straaldyr, samlede i ostindiske, japanske og kinesiske Farvande under Optagelsen af gamle Kabler eller Nedlæggelsen af nye, og de indeholde meget, der er nyt for Museet, og meget, som det ad anden Vej vilde have været umuligt for Museet at skaffe til Veje. Da Gjenstandene i Almindelighed vare forsynede med nøjagtig Angivelse af Stederne og Dybderne, hvorpaa de vare opfiskede, bleve de videnskabelig saa meget mere værdifulde. Af Indholdet kan særlig fremhæves: forskellige Blæksprutter og Blæksprutte-Æg, flere Søpunge (deriblandt en mærkelig pigget Form, foreløbig betegnet *Cynthia oreaster*), Mosdyr (deriblandt en Art af *Kinetoskias*), Goplepolyper (*Thujaria*, *Plumularia*, *Campanularia* etc.), Hornkoraller (*Echinogorgia*, *Calligorgia* o. s. v.) og andre beslægtede Korallformer (*Telesto*, *Ammothea*, *Spongodes*, *Alcyonium*), og af disse bør atter særlig fremhæves flere meget anselige, langstrakte Søfjer eller saakaldte Sørís (*Virgularia*, *Haliscyprum* o. s. v.); end videre en fri Actinieform (*Cerianthus*), Pighude (*Echinodermer*) af alle Grupper, deriblandt flere interessante Søpølseformer (*Stichopus*, *Caudina*, *Myriotrochus*, *Eupyrigus*, *Psolus* m. fl.). 2) Af Kaptejn Poul Hartmann, Fører af Rederiet L. Bramsons Skib »Therese« (Se Beretningen f. 1881) har Museet atter i Aar modtaget tvende Indsamlinger, frembydende pelagiske Bløddyr: Blæksprutter, Kjøl- og Vingesnegle, samt egentlige Snegle, i 30 Glas; Salper i 15 Glas; Goplepolyper m. m. i 30 Glas. Gjenstandene, alle som sædvanlig betegnede med Lokalitet o. s. v., vare indsamlede dels i det indiske Hav, dels i det atlantiske. 3) Under et Midtvinters Ophold i Alger har Hr. Hofjægermester Alex. Brun velvillig efter Opfordring af Bestyreren samlet de til Bestemmelsen af visse hidtil uklarede Forhold nødvendige Suitter af Rygskallerne af de til denne Aarstid der forekommende Arter af Blæksprutter, med nøjagtig Angivelse af Maaneden, hvori de ere tagne; og ligeledes opbevaret flere af dem i Spiritus; 6 Arter i alt; desuden et Par Arter af Echinodermer m. m. 4) Hr. Gouvernements-Assistent Roepstorff har sendt Museet 15 Arter af Landsnegle, til Dels i talrige Exemplarer, indsamlede paa Nikobarøerne (*Camorta*). 5) Hr. Kaptejn af Flaaden H. Koch, Fører af Dampskonnerten »Diana«, har fra Havet om Islands Kyster indsamlet ca. 24 Arter af Snegle, Muslinger, Søpunge, Pighude og andre Straaldyr. 6) Professor, Overlæge Dr. R. Bergh skjænkede Museet 8 Arter af nøgne Havsnegle, de fleste fra Middelhavet. 7) Fra den entomologiske Afdeling afleveredes en der hidtil henstaaende Kasse med Konkylier, indsamlede paa Galathea-Expeditionen af Entomologen Adjunkt Kjellerup, især Land- og Ferskvandssnegle fra Kalkutta, Manilla, Nikobarerne, Java, Madras og Oahu.

Mindre Bidrag har Afdelingen erholdt: fra Skibsførerne Bang (en Amblypneustes fra Nyholland m. m.) og Thomsen (Søpølse, Snegle og Blæksprutter fra Java, samt en *Tridacna* fra Keeling-Øen); fra Dr. Lausen i Buenos Ayres 6

Vaginulus-Snegle i Spiritus; fra Konsul Sommer sammesteds enkelte Konkylie, dels fra Nutiden, dels fra Tertiærtiden, et Par Havsvampe m. m.; fra Naturaliehandler Braun tre fossile Koralforme fra Nord-Amerika, og fra Dr. Mac-Intosh en Galeomma Turtoni og en Pelonaia corrugata.

Af favnistiske Bidrag maa, foruden Kaptejn Kochs oven nævnte Indsamling ved Islands Kyster, nævnes Kolonibestyrer Møldrups Gave af enkelte lavere Dyr fra Grønland, Kolonibestyrer Mørchs af grønlandske Søstjærner, samt Stud. mag. R. Berghs og Entreprenør Larsens af enkelte danske Dyr.

Ved Indregistreringen og den foreløbige Fordeling af de nævnte Indsamlinger m. m. har Hr. Cand. mag. Traustedt ydet Museet sin Bistand i de fire første Maaneder af Aaret (April inkl.).

Foruden de Etiketterings- og Opstillingsarbejder, Bestyreren har kunnet overkomme ved Siden af sine Studier, fornemlig inden for Cephalopod-Klassen, er der ogsaa arbejdet fremad i Søpungenes Klasse, idet Cand. mag. Traustedt inden sin Afrejse til Udlandet fik afsluttet en Gjennemarbejdelse af de vestindiske Ascidier og forberedt Studiet af dem fra det kinesiske Hav. Men alle øvrige, egentlige konkologiske Ordningsarbejder have fremdeles maattet staa stille paa Grund af, at den til disse Arbejder budgetmæssig bestemte og aldeles uundværlige Sum (1000 Kr.) ved en gaadefuld Motivering bortfjærnedes til en anden Afdeling i 1879 og senere ikke er blevet restitueret til de konkologiske Arbejder.

Som videnskabelige Publikationer, der støtte sig til denne Afdelings Materiale, maa nævnes: Adjunkt Traustedts Afhandling om Vestindiens Søpunge. Første Afdeling (i Nat. Foren. Medd. for 1882). Anden Afdeling er under Trykken. Bestyrerens: Notæ Teuthologicæ I. (Kgl. D. Vid. Selsk. Overs. 1882).

Med Hensyn til Afdelingens Afbenyttelse til videnskabelige Undersøgelser maa særlig fremhæves, at den engelske Zoolog Mr. Percy Sladen, til hvem det er overdraget at bearbejde Asteriderne fra den berømte Challenger-Expedition, opholdt sig her i længere Tid for at gjennemgaa Museets rige, af Dr. Lütken ordnede Samling af Søstjærner, og navnlig dens Originalstykker til de Lütkenske Arbejder.

4. Det mineralogiske Museum 1882.

(Professor Johnstrup).

Efter at Museumsassistent Steenstrup i Slutningen af Aaret 1880 var vendt tilbage fra Nord-Grønland, hvor han i 2¹/₂ Aar havde været beskæftiget med en Undersøgelse af de geologiske Forhold paa Svartenhuks Halvø, Umanaks Distrikt og Disko, var han i 1881 sysselsat med Udarbejdelsen af flere Beretninger om Rejsens Resultater, saa at han først den 1. Januar 1882 atter kunne overtage sin Funktion som Assistent ved Museet. Hele den omfangsrige Samling af Planteforsteninger, han har hjembragt fra Nord-Grønland paa denne og tvende tidligere foretagne Rejser, saa vel som nogle mindre Samlinger, der vare overlåede Museet af Dr. Pfaff, H. Jørgensen o. fl. a., have været tilstillede Professor O. Heer i Zürich, for af ham at blive undersøgte og beskrevne, hvilket Museet maatte sætte saa meget mere Pris paa, som han er den af alle nu levende Botanikere, der er bedst kjendt med Tertiærformationens Flora, og særlig de arktiske Landes. Han har nu uafbrudt arbejdet derpaa i 1¹/₂ Aar, og første Bind

af hans Flora fossilis grønlandica, hvori han har beskrevet Forsteningerne i de herfra leverede Samlinger, er alt udkommet, ledsaget af 47 Tavler, medens 2det Bind er under Arbejde og vil snart være færdig.

Assistent Steenstrup har i det forløbne Aar i Museet væsentlig været beskæftiget med at indføre i Modtagelsesprotokollen og etikettere Tilvæksten af Mineralier, Bjergarter og Forsteninger, samt med at udtage af Doubletsamlingerne, hvad der skulde afgives i Bytte for modtagne Gjenstande. Da den anden Museumsassistent, Kand. Faber ønskede at fratræde sin Stilling ved Museet den 1ste Maj 1882 i Anledning af, at han havde faaet en Ansættelse i Nord-Amerika, indtraadte Kand. Lorenzen i hans Sted, og han har i det forløbne Aar foretaget Ordningen og Katalogiseringen af den mineralogiske Hovedsamplings Iiter. I IV Hefte af »Meddelelser om Grønland« har han i Aar meddelt Resultaterne af sine kemiske Undersøgelser af de i Museet opbevarede Fund af metallisk Jærn fra Grønland.

I de to i 1882 udgivne Indbydelsesskrifter til Universitetsfesterne har Museets Bestyrer givet en Fremstilling af nogle Glacialfænomener og de forsteningsførende Lerlag i Danmark, der af ham ere undersøgte paa nogle i de senere Aar foretagne geognostiske Rejser, især paa Bornholm og Vendsyssel, og de derhen hørende Samlinger (anførte under C. 6 og 8) ere indlemmede i Museet.

Den oven nævnte, i sin Art ene staaende Samling af nordgrønlandske Planteforsteninger, der tillige er saa omfangsrig, at den fylder ikke mindre end 28 større Kasser, maa indtil videre henstaa uaabnet i Museets Kjælder af Mangel paa Plads. Dette er tillige Grunden til, at denne, saa vel som flere andre fra Grønland hjembragte Samlinger, der ere bestemte til at skulle indlemmes i Universitetsmuseet, ikke berøres i den efterfølgende Oversigt over Museets Tilvæxt.

A. Mineralsamlingen er i Aaret 1882 blevet forøget med: 1) en Mængde færøiske Zeolither, der dog for største Delen ere Doubletter, kjøbte af Sysselmand Møller i Thorshavn. 2) Smukke islandske Zeolither, især Heulaudit, Desmin, Episkilbit og Apophyllit, fra Frøken Weywadt, der i en længere Aarrække har foretaget Indsamlinger ved Beruffjord for Museets Regning. 3) Krystalliseret Columbit, Fergusonit, Epidot, m. m. kjøbte af Docent Hoff's Enke. 4) Store Krystaller af Apatit og Enstatit, forærede af Museumsassistent Lorenzen. 5) Paa den af ham foretagne Rejse i Norge udsøgte han hos tre Bønder (Nicolaj Nilsen, Poul Andersen og Jacob Johannesen), der samlede ved Langesundafjorden forekommende sjældne Mineralier, smukke Krystaller af Torit, Hemilit, Melinophan og Wöhlerit, der senere ere kjøbte til Museet. 6) Periklin fra Alperne, foræret af Overlærer Pingel. 7) Store Apatit-Krystaller fra Canada, forærede af Cand. pharm. Stein. 8) Ved Bytte erhvervet krystalliseret Prehnit fra Harz, Amethystkrystaller fra Brasilien o. fl. a. fra Professor Ulrich i Hannover. 9) Dels ved Bytte, dels ved Kjøb erholdt en Samling Mineralier, hvoriblandt bør nævnes Roselith og Lithion-Smaragd fra Mineraliehandler Pech i Berlin. 10) En større Samling Mineralier fra Harzen, Mont Dore, Schweiz, Italien, Rusland, Afrika og Nord-Amerika, kjøbt af Dr. Schuchardt i Görlitz. 11) Tvende Samlinger Mineralier fra Schweiz, deriblandt krystalliseret Wiserin, Anatas, Milarit og Jordanit, kjøbte af Mineraliehandler Irdminger. 12) Dampskibsinspektør Krebs i Tokio (Japan) har foræret Museet 55 japanesiske Mineralier. 13) Professor Warncke har afgivet fra Universitetets farmakognostiske Samling en Del Mineralier i mindre Format,

Desuden har Museet modtaget mindre Gaver fra Ingeniør Møller og Professor V. Schmidt.

B. Den almindelige geognostiske Samling. 1) Tvende Meteorstene, faldne den 3. Febr. 1881 ved Moes i Siebenbürgen, erholdt ved Bytte af Professor Kock i Clausenburg. 2) 13 større Prøver af de vigtigste Gangdannelser i Sachsen, købte af Bjærgakademiet i Freiberg. 3) En Samling siluriske Forsteninger fra Gotland, købte af Docent Hoffs Bo. Mindre Gaver ere modtagne fra det Store Nordiske Telegrafsekselskab, Student Eberlin og Dr. v. d. Recke.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) Forsteninger fra Andrarumskalken ved Ølenaa paa Bornholm, indsamlede for Museet af Hr. Andersen. 2) En Samling Stenarter og Forsteninger fra Bornholm, forærede af Højskoleforstander Jensen. 3) Museets Bestyrer har afgivet en Suite af Kaolin og de ved Slemning deraf erholdte Produkter fra Buskegaard ved Rønne. 4) Fra Docent Hoffs Bo modtaget en Del Forsteninger fra Kridtformationen i Danmark. 5) Museumsassistent Steenstrup har afgivet til Museet Prøver af Skrivekridt, Limsten og Blegkridt, Forsteninger fra Kridt- og Brunkulformationen, samt Prøver af Rullestensler, alt indsamlet af ham paa en Rejse i Limfjordens Omgivelser. 6) Museets Bestyrer har afgivet en Samling Rullesten med siluriske Forsteninger fra Bornholm, der ere blevne bestemte af Prof. G. Lindstrøm i Stockholm og beskrevne i Indbydelsesskriftet til Universitetsfesten ved Kongens Fødselsdag. 7) Modtaget fra Universitetets zoologiske Museum de i Pontoppidans danske Atlas afbildede Turriteter, der i sin Tid ere fundne ved Kjøbenhavn. 8) Forsteninger fra Yoldia- og Cardium-Lerlagene i Vendsyssel, indsamlede paa de af Etatsraad Steenstrup og Museets Bestyrer foretagne Undersøgelser og beskrevne af den først nævnte i Indbydelsesskriftet til Universitetets Reformationsfest. 9) Dyrlæge Christensen har foræret Museet + Stykker Rav med Insekter, samlede paa Stranden ved Bulbjerg. 10) Boreprøver fra forskellige Dele af Landet med tilhørende Profiler, forærede af Ingeniør Blicher, Kammerherre Carlsen, Ingeniørerne Flindt og Rygaard samt af Vandinspektør Poulsen.

Mindre Gaver ere indsendte fra Frøken Bang, Kand. Bartholin, Landinspektør Bentzen, Grosserer Bønnelycke, Hr. W. v. Essen i Altona, Kand. Faber, Inspektør Fejlberg, Kand. Gram, Student Hansen, Ingeniør Holten, Gaardmand P. Jørgensen, Lærer Jørgensen, Gaardmand Kristensen, Konsul Krebs, Discipel Petersen, Overlærer Pingel, Dr. Poulsen, Stud. mag. Rørdam og Kand. Østrup.

Af Museets Doubletsamling er afgivet: 1) En Samling danske Stenarter og Forsteninger til Docent Dr. Löffler. 2) Kryolith til Gaardejer Christensen. 3) Grønlandske Mineralier til Universitetsmuseet i Christiania i Bytte for de i Indberetningen for 1881 under A. 6 nævnte Mineralier. 4) Islandske og grønlandske Mineralier til Prof. Ulrich, et Ækivalent for den under A. 8 nævnte Samling. 5) Grønlandske Mineralier, Ækivalent for en Del af de under A. 9 fra Pech modtagne Mineralier. 6) Islandske og grønlandske Mineralier i Bytte for Meteoritterne fra Siebenbürgen (B. 1). 7) Tilstillet Friherre, Prof. Nordenskiöld til Brug ved hans Undersøgelser en større Samling vulkansk Aske fra Island og Italien.

Museets Bog- og Kortsamling er forøget med Fortsættelserne af Neues Jahrbuch für Mineralogie, Zeitschrift für Krystallographie, Paléontologie Française og Zittels Handbuch der Palæontologie samt med nogle Afhandlinger af Heer i

hans Flora fossilis arctica og en Del Særtryk af Forchhammers Afhandlinger m. m., købte paa Avktionen over Docent Hoff's Bøger. Fra det kgl. Danske Videnskabernes Selskab: 1) Tvende af de af Generalstaben udgivne Kort over Jylland. 2) 12 geologiske Kort med tilhørende Beskrivelse, samt Linnarssons, Nathorst's, Tullbergs, Lundgreens og fleres Afhandlinger, udgivne af »Sveriges geologiske Undersøgelse«. 3) Et Kort med tilhørende Beskrivelse, udgivet af »Finlands geologiske Undersøgelse«. 4) 2 Blade med Text af et geologisk Kunstværk over Belgien. 5) Geology of Wisconsin Vol. III med Atlas, o. fl. a. Fra Prof. Erslev: Et geognostisk Kort over Italien. Fra Smithsonian Institution: Annual Report for 1880.

Museet har været benyttet 8 Timer ugentlig, i første Halvaar af 16, i andet Halvaar af 21 studerende. For Publikum har det været aabent 2 Timer ugentlig og besøgt af 310 Personer.

5. Det kemiske Laboratorium 1882—83.

(Professor Julius Thomsen.)

Da Antallet af studerende, som meldte sig til praktisk Undervisning, var større end det, som Laboratoriet, selv med den stedfundne Udvidelse af Undervisningstiden til 16 Timer ugentlig, var i Stand til at modtage, maatte en Del, navnlig pharmaceutiske studerende, søge Plads i den polytekniske Lærestalts Laboratorium, der i Foraars Halvaaret 1883 skaffede Plads for 27 Praktikanter, som Universitetslaboratoriet ikke kunde modtage.

Antallet af de studerende, deres Arbejdstid, samt Omfanget af de holdte Examiner har for Universitetslaboratoriet været:

1882—83.	Medicinske studerende.	Pharmaceutiske studerende.	Polytekniske studerende.	Andre studerende.	I alt	
					studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høsthalvaar 1882	64	56	20	3	143	1568
Vaarhalvaar 1883	89	43	8	3	143	1608

Da Laboratoriet i Aaret 1882—83 har haft alle sine Arbejdspladser optagne ligesom i Aaret 1881—82, er ogsaa de studerendes og Undervisningstimernes Antal det samme som i det forudgaaende Aar (henholdsvis 141 og 1590). Praktisk Examen har været holdt for følgende Antal studerende:

1882—83.	Lægevidenskabelig Forberedelses Examen.	Pharmaceutisk Examen.	Polyteknisk Examen.	Magisterkonferens.	Antallet af praktiske Prøver.
December 1882	"	"	10	1	103
Januar 1883	22	20	"	"	
Juni 1883	34	37	"	"	145

Den praktiske Examen i Juni 1883 havde et større Omfang end nogen Sinds tidligere; thi Antallet af praktiske Prover udgjorde 145, medens det, med Undtagelse af Examen i Juni 1882, som fremviser et Antal af 130, tidligere kun har været omtrent 100.

Laboratoriets videnskabelige Virksomhed har i Aaret 1882—83 været fortsat i samme Aand og Udstrækning som i de foregaaende Aar. Af Prof. Julius Thomsens paabegyndte Udgave af hans videnskabelige Arbejder »Thermochemische Untersuchungen« udkom 2. Bind i November 1882.

6. Det astronomiske Observatorium 1882—83.

(Professor Thiele.)

Efter Meddelelser om, at det andet Steds var lykkedes at registrere Tiden blot ved at benytte Lyden af det registrerende Urs Sekundslag, og altsaa uden at paavirke dette Urs Gang, har Professor astronomiæ anstillet talrige Forsøg paa her at realisere denne Ide. Men væsentlig paa Grund af den uundgaelige Støj udefra, blev Resultatet, at Opgaven, som aabenbart er meget vanskelig at faa løst paa en paalidelig Maade, maa opgives for vort Observatoriums Vedkommende.

Observator, Professor Schjellerup har fortsat sine Meridianiagttagelser af udvalgte Stjerner med stor Egenbevægelse, og derhos revideret de i Aarets Løb bemærkede Afvigelser mellem Stjernefortegnelserne. Jævnlig har han foretaget Tidsbestemmelser saa vel ved Stjerner som ved Solen til Brug for de daglige Tidssignaler. Endelig har han for Registrering af Tiden indrettet en ny og som det synes meget hensigtsmæssig mekanisk Forbindelse mellem Stjærnetidsuret »Louis Jürgensen« og Kronografens elektriske Strømlødnng.

Kand. Pechyle har efter Hjemkomsten fra sin Rejse til St. Croix til Iagttagelse af Venuspassagen været beskæftiget med Reduktionen af sine Iagttagelser fra denne Rejse samt med nogle i de foregaaende Aar anstillede Iagttagelser af Kometer og Stjernebedækninger.

7. Den farmakologiske Samling 1882—83.

(Professor Warncke.)

Samlingen har i Aarets Løb været benyttet af et usædvanlig stort Antal af medicinske og farmaceutiske studerende. Foruden som sædvanlig til Vedligeholdelse og Forøgelse af Samlingen er det tilstaaede Annuum af 300 Kr. blevet anvendt til Anskaffelsen af et Mikroskop.

8. Det pathologisk-anatomiske Museum 1882—83.

(Lektor Lange.)

Af den Museet tilstaaede regelmæssige aarlige Indtægt, 1,000 Kr., er, som sædvanlig, 60 Kr. anvendt efter Bestemmelsen til Museets Offentligholdelse (ved

Prosektor Dahl), medens der til den lavere Betjening, Budløn, Renholdelse af Lokalerne, er medgaaet 166 Kr. 87 Ø., til Instrumenters og Inventariums Vedligeholdelse 48 Kr. 91 Ø., til Kemikalier og Glas 630 Kr. 98 Ø., til Anskaffelse af et pathologisk-histologisk Atlas (Thierfelders) og et Par andre literære Hjælpe-midler 80 Kr. 60 Ø., til diverse Smaaudgifter 12 Kr. 64 Ø.

Man har saaledes kun faaet Raad til meget ubetydelige nye Anskaffelser, hvilket væsentlig ligger i, at man i Fjor, for at faa Raad til at købe et Par dyrere Gjenstande, sparede stærkt paa Udgifterne til Spiritus, Glas o. lign., hvoraf Følgen har været, at disse Nødvendighedsartikler til Gjengjæld have slugt forholdsvis store Summer i Aar.

Museets Omkatalogisering er nu i det væsentlige fuldendt. Samlingen af Præparater er forøget paa sædvanlig Vis, ligesom Museet har fortsat sin Virksomhed som pathologisk-anatomisk Konsulent for Hospitaler og Private.

9. Den Arnemagnæanske Stiftelse 1882.

(Eforer: Professorerne Gislason og Ussing.)

Den Arnemagnæanske Kommission har i Aaret 1882 fortsat sin Virksomhed paa sædvanlig Maade.

Dr. Kaalunds »Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island« er blevet sluttet med Udgivelsen af 2. Binds 2. Afdeling. Uagtet dette Værk lagde Beslag paa den største Del af Aarets Indtægt, er dog tillige, skjønt med mindre Kraft, Trykningen af Højesteretsassessor Finsens Udgave af Graagaashaandskrifter (Grágás, 3. Afdeling) blevet fortsat.

Efter at det i Slutningen af forrige Aar var blevet besluttet, at der skulde udarbejdes en Katalog over Haandskriftsamlingen, som egnede sig til at udgives i Trykken, have Stipendiaterne været sysselsatte med dertil hørende Haandskriftbeskrivelser, medens Dr. Kaalund har haft det Hverv at samle de Bidrag til Haandskriftbeskrivelser, der foreligge i den hidtil udgivne Literatur. Vigtigheden af dette Katalogarbejde og Ønsket om at se det fuldendt i en ikke altfor fjærn Tid var en af Hovedgrundene for Kommissionen til i Slutningen af Aaret at indgive et Andragende til Kultusministeriet om at udvirke Ansættelsen af en særlig, af Statskassen lønnet Bibliothekar ved Haandskriftsamlingen, hvilken Plads Kommissionen mente, Dr. Kaalund var særdeles skikket til at udfylde, ligesom han med det samme kunde staa i Spidsen for Katalogarbejdet. Ved Kultusministerens Velvillie blev dette Andragende forelagt Finansudvalget og af dette anbefalet til Vedtagelse under 2. Behandling af Finansloven*).

— Efter Prof. Thorsens Død indtraadte Docent, Dr. phil. Wimmer i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 31. Maj 1883 som Medlem af Kommissionen. Denne bestod da af følgende Medlemmer: Proff. Gislason og Ussing (Eforer), Højesteretsassessor Finsen, Prof. Grundtvig, Universitetsbibliothekar S. Birket Smith og Docent Wimmer. Prof. Ussing fungerede som Formand.

*) Jfr. foran S. 83 ff.